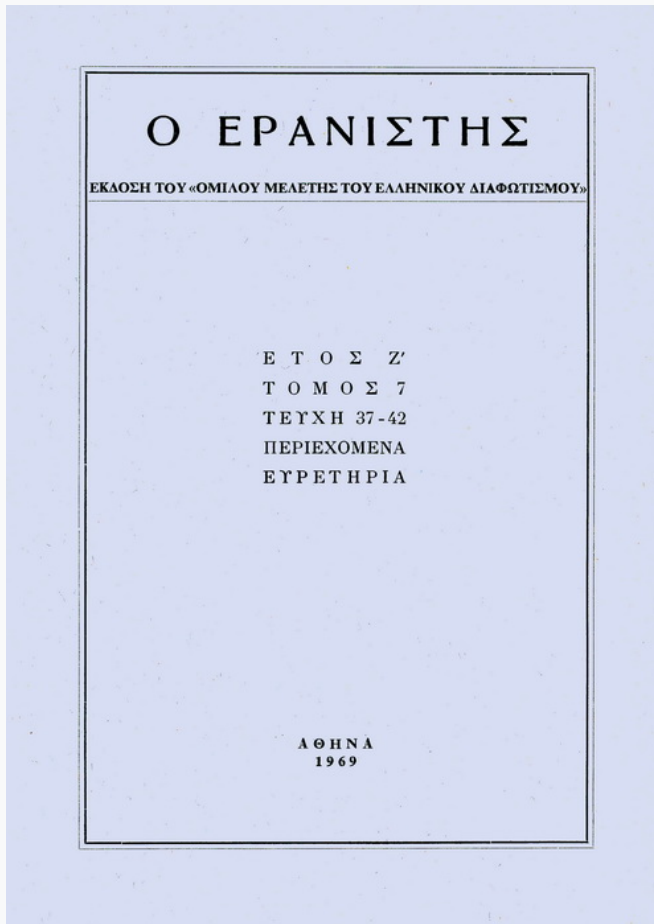

The Gleaner

Vol 7 (1969)

Η ποιητική συλλογή του Π. Συνοδινού «Εθνικά δάκρυα και Νεκρικά άνθη»

Δήμητρα Σκ. Πικραμένου

doi: [10.12681/er.9913](https://doi.org/10.12681/er.9913)

Copyright © 2016, Δήμητρα Σκ. Πικραμένου

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

Πικραμένου Δ. Σ. (2016). Η ποιητική συλλογή του Π. Συνοδινού «Εθνικά δάκρυα και Νεκρικά άνθη». *The Gleaner*, 7, 203–209. <https://doi.org/10.12681/er.9913>

Η ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΟΥ Π. ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ “ΕΘΝΙΚΑ ΔΑΚΡΥΑ ΚΑΙ ΝΕΚΡΙΚΑ ΑΝΘΗ,,

Ὁ Παναγιώτης Συνοδιγός γεννήθηκε στὴν Πάτρα στὰ 1836 καὶ πέθανε στὴν Ἀθήνα στὰ 1914. Ἦταν ποιητὴς πολυγραφώτατος: γνωρίζουμε δεκαεπτὰ ποιητικὲς συλλογές του, τῶν ὁποίων ὅμως ἡ φιλολογικὴ ἀξία δὲ θὰ μᾶς ἀπασχολήσει ἐδῶ. Στὰ πρῶτα του βήματα, ὅταν ἀκόμα θρυσκόταν στὴν Πάτρα, ἀσπάστηκε τὴν ἑπτανησιακὴ τεχνοτροπία, μὰ ἀργότερα, ἀλλάζοντας τόπο κατοικίας, προσχώρησε στὴν Ἀθηναϊκὴ Σχολὴ καὶ ἄρχισε νὰ γράφει στὴν καθαρεύουσα.

Ἐνδιαφέρον στὰ ποιήματά του παρουσιάζουν τὰ θέματα μὲ τὰ ὁποῖα καταπιάνεται, καθὼς καὶ ἡ στάση του ἀπέναντι στὰ προβλήματα τῆς ἐποχῆς του. Δείχεται ἀντίθετος πρὸς τὸ «καταστημένο», ὅποιος μορφῆς κι' ἂν εἶναι αὐτό. Πολέμιος φανατικὸς τοῦ Ὁθωνα, συμμετέχει στὶς ἐκδηλώσεις πού ὑπονομεύουν τὴ θέση τοῦ βασιλικοῦ ζευγαριοῦ καὶ χαιρετίζει μ' ἐνθουσιασμὸ κι' ἐλπίδα τὴν ἀφιξὴ τοῦ Γεωργίου. Ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὸ εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ οἰκογένειά του ἦταν φιλοβασιλική· μάλιστα λέγεται πὼς κάποτε ὁ βασιλεὺς εἶχε καταλύσει τὸ σπίτι τους.

Ὁ προβληματισμὸς του ἰδὲ σταματᾷ στὰ πολιτικὰ πρόσωπα. Τὸ ἀνήσυχο πνεῦμα του προχωρεῖ πέρα ἀπὸ τὴν καυτὴ καθημερινὴ κριτικὴ καὶ τὴ συχνὰ ἐριστικὴ διάθεσή του. Καταπιάνεται μὲ τὰ προβλήματα τῆς μεταφυσικῆς, τῆς θρησκείας. Γιὰ τὴ θέση πού παίρνει ἄλλωστε σ' αὐτὰ τὰ θέματα, θέση σκανδαλώδη γιὰ τὴν ἐποχὴ, δικάστηκε ἀπὸ τὸ Κακουργιοδικεῖο Ἀθηνῶν στίς 22 Ὀκτωβρίου 1859, ὅπως θὰ δοῦμε ἀμέσως παρακάτω.

Αἰτία τῆς δίκες ἦταν τὸ ἀκόλουθο ἔντυπο:

«Ἐθνικὰ δάκρυα καὶ Νεκρικὰ ἄνθη. Δημοτικῆς Ποιήσεως Συλλογὴ τρίτη. Ὑπὸ Π. Σ. Συνοδινού. Ἀθήνησι τύποις καὶ βιβλιοπωλείῳ Π. Α. Σακελλαρίου. (Κατὰ τὴν ὁδὸν Εὐαγγελιστρίας ἀριθ. 44). 1859.»

Τὸ ἀντίτυπο τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης, ὅπως περιγράφεται ἐδῶ,

1. Εἰς *δον*, σ. ε+104. Πρὸβλ. ἀριθ. Δ. Γκίνης — Β. Μέξας, Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία, ἀρ. 7844. *EBE NF 1097*.

είναι πολύ σπάνιο, ίσως και μοναδικό. Αντίτυπα του ίδιου βιβλίου ανήκουν στη βιβλιοθήκη του Κ. Θ. Δημαρά και στο Σπουδαστήριο της Νεοελληνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, αλλά και τα δυο αυτά έχουν μόνον 88 σελίδες. Στο κάτω μέρος της τελευταίας σελίδας αναγράφεται η λέξη ΤΕΛΟΣ. Είναι φανερό ότι πρόκειται για δυο διαφορετικές εκδόσεις, δεν υπάρχει όμως πουθενά η σχετική μνεία.

Η σύγκριση αποδεικνύει ότι οι σελίδες 73—88 έχουν ξανατυπωθεί: χρησιμοποιήθηκαν τα ίδια τυπογραφικά στοιχεία, αλλά διαφέρει το τύπωμα της σελιδαρίθμησης. Εύκολα διακρίνονται άλλωστε μερικές τυπογραφικές αβλεψίες, που δείχνουν μια μάλλον διασπαστική στοιχειοθέτηση. Από τη σελίδα 80 η διάταξη των ποιημάτων διαφέρει. Και το κυριώτερο, το αντίτυπο της Εθνικής Βιβλιοθήκης περιέχει έξι ποιήματα επί πλέον, δηλαδή αυτά που δημοσιεύονται στις σελίδες 86 - 100.

Αυτά ακριβώς τα έξι ποιήματα προκάλεσαν τη δικαστική δίωξη του ποιητή, γιατί με το περιεχόμενό τους είχε προσβάλει τα θεία. Η απόφαση της δίκης ήταν απαλλακτική για τον Παναγιώτη Συνοδινό: άθωώθηκε με το αιτιολογικό της μη ικανοποιητικής διανοητικής κατάστασής του. Αλλά τα ποιήματά του δε γλύτωσαν από την κατηγορία. Ο αντίταστος ποιητής αναγκάστηκε να τ' αφαιρέσει από τη συλλογή του. Έτσι τα «Εθνικά θάκρυα και Νεκρικά άνθη» έπιζούν με τη μορφή των 88 σελίδων. Και μόνον το άκέραιο αντίτυπο της Εθνικής Βιβλιοθήκης και η έκδοση της σχετικής απόφασης του Κακουργιοδικείου Αθηνών μας δίνουν στοιχεία γι' αυτήν την ιστορία.

Η δίωξη του ποιητή θέβαια δικαιολογείται απόλυτα από το κλίμα των χρόνων εκείνων. Βρισκόμαστε σε μιάν εποχή όπου ασκείται πολύ μεγάλος έλεγχος στην έλευθερία του τύπου: καθημερινά βιώνονται έφημερίδες γι' αυτά που γράφουν. Τα έπεισόδια της δίκης του Αλέξανδρου Σούτσου συνεχίζουν ν' απασχολούν τους άρθρογράφους όλων των έφημερίδων. Η καταδίωξη του τύπου πάντως δεν είναι φαινόμενο μόνον έλληνικό. Η ίδια κατάσταση συμβαίνει παντού. Ειδικότερα στη Γαλλία, δυο χρόνια πρωτότερα, έχουμε μια περίπτωση που παρουσιάζει όμοιότητες με την υπόθεση της δίκης του Παναγιώτη Συνοδινού. Αρχεί να θυμηθούμε έδω ότι στα 1857, ο Charles Baudelaire δικάστηκε για μερικά από τα ποιήματα της συλλογής του *Les Fleurs du Mal*. Σύμφωνα με ένα γράμμα του Baudelaire στον εκδότη του Poulet-Malassis², ένα άρθρο της έφημερίδας «Figaro» τον Ιούλιο

2. Eugène et Jacques Crépet, *Ch.* στή σελ. 105. *Baudelaire*, Paris 1928. Σημείωση

τοῦ 1857 ἐπέσυρε τὴν προσοχὴ τῆς δικαιοσύνης στὴν ποιητικὴ συλλογὴ του καὶ προκάλεσε ὅλες τὶς συνέπειες τῆ δίκῃ ἀλλὰ καὶ τὴν αὐξησὴ τῆς φήμης τοῦ καταδικασμένου ποιητῆ³. Ὁ κριτικὸς Gustave Burdin λοιπὸν κατηγορώντας τὸν Baudelaire, ἀμφιβάλλει γιὰ τὴ διανοητικὴ του κατάστασι· ἀνάμεσα στ' ἄλλα ἐπιτίθεται καὶ μ' αὐτὰ τὰ λόγια : Il y a des moments où l'on doute de l'état mental de M. Baudelaire; il y en a où l'on ne doute plus : —c'est la plupart du temps la répétition monotone et préméditée des mêmes mots, des mêmes pensées....⁴.

Ἄλλὰ ἄς ἐπανέλθουμε στὰ γεγονότα ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἔκδοσι, τὴ δίκῃ καί, τὴν καταδίκῃ τῶν τολμηρῶν ποιημάτων. Στις 6 Δεκεμβρίου τοῦ 1858 σὲ ἐφημερίδα τῶν Πατρῶν, τῆς γενέτειρας τοῦ ποιητῆ, διαβάζουμε τὴν ἀναγγελίαν τῆς προσεχοῦς ἔκδοσης τῆς συλλογῆς «Ἐθνικὰ δάκρυα καὶ Νεκρικὰ ἄνθη»⁵. Ἐνα μῆνα ἀργότερα, σ' ἐφημερίδα τῶν Ἀθηνῶν, δημοσιεύονται ἀποσπάσματα τοῦ φυλλάδιου ποὺ πρόκειται νὰ κυκλοφορήσῃ⁶. Τὸ περίεργο εἶναι ὅτι αὐτὰ ἀκριδῶς τὰ ἀποσπάσματα ἀνήκουν στὰ ποιήματα ποὺ λίγο ἀργότερα θὰ καταδικαστοῦν. Καὶ ὅτι στὴν ἴδια ἐφημερίδα, τὴν «Αὐγὴ», ποὺ δημοσιεύει τὰ ἀποσπάσματα στις 5 Ἰανουαρίου, στις 2 Ἀπριλίου θὰ καταχωριστῇ μὴ διβλοκισίαν πάρα πολὺ δυσμενῆς γιὰ τὸν Παναγιώτη Συνοδινό. Παραθέτω τὰ ἀποσπάσματα ποὺ δεῖχνουν χαρακτηριστικὰ τὸ πνεῦμα μὲ τὸ ὁποῖο εἶναι γραμμένη ἡ ποιητικὴ συλλογὴ· εἶναι ἀπὸ αὐτὰ ποὺ προκάλεσαν τὸ σκάνδαλο τὴν ἐποχὴ τῆς κυκλοφορίας τῆς.

Ἀπόσπασμα τῆς ἀπελπισίας μου.

Τῇ Κυρίᾳ Μ

Σεῖς δάση μὴ βλαστάνετε τὴν δάφνη, τὴν μυρσίνη,
Βλαστῆστε νεκρολούλουδα· ἄς μαρανθοῦν οἱ κρίνοι,

Καὶ μὲ τὸν ἀγροπράσινο βασιλικὸ ἐνδυθῆτε,

Ἐδῶ, ἐκεῖ καμιὰ ἐτιὰ γερόντισαν ἀφῆτε

Ἐποῦ κάτι νὰ ἐνθυμίζει

Νὰ κἀνῃ Θεὸν ἄσπλαχνον βλέποντα νὰ δακρῶζῃ.

Γίνου ὦ κόσμε ἀληθινὰ ἓνα νεκροταφεῖο,

Θάψε βαθιὰ τὸν ἄνθρωπο τὸ εὐγενὲς θηρεῖο,

Ῥίξε τὸ μέγα ὄνομα, ὄνομα ὅταν μένῃ,

Μόνον εἰς τοὺς συλλογισμοὺς νὰ σὲ ἀπομαραίνῃ,

3. Crépet, ὁ. π. ἀναδημοσιεύεται τὸ ἄρθρο στις σσ. 227 - 229.

4. Crépet, ὁ. π. σελ. 228.

5. ἐφημ. «Μίνως» Πατρῶν, ἀριθ.

568. 6 Δεκεμβρίου 1858.

6. ἐφημ. «Αὐγὴ», ἀριθ. 346. 5 Ἰανουαρίου 1859.

Ὡς τάρματα τοῦ Ἄρη
Ἄπομαρέονιν τάρρωστο βλέποντα παλικάρι.

Ἐστῶν τάφων τὰ χαλάσματα τὸ νυκτοπούλι ἄς κλαίει
«Ἐδῶ ὁ κόσμος μιὰ φορὰ ὑψώνετο» ἄς λέει
Θάλασσαις ἀπὸ δάκρυα πικρὰ καὶ φλογισμένα
Ἄπ' ἄλλους κόσμους εἰς τὴν γῆν τοῦ θανάτου σταλμένα,
Νὰ τοῦ κοατοῦν τὸ ἴσο
. . . . Ἄν εἶμιον ἥλιος θάλεγα καλλίτερα νὰ δύσω
Ἄφοῦ κατεδικάσθηκα σταῖς συγνεφιαῖς νὰ ζήσω.

Ὅ,τι εἶναι ὁ κόσμος, δι' ἐμένα
Μνήμα εἶναι καὶ μὲ κλεῖ ζωντανόν·
Δὲν θὰ εἶχα εἰς τί νὰ πιστεύσω
Ἄν δὲν εἶχα τὸν πόνον Θεόν.

Ὅ,τι εἶν' ἡ ζωὴ δὲν μὲ μέλει,
Δι' ἐμὲ εἶναι πόνον πηγῆ·
Τὰς αἰσθήσεις μου μίσος μεθάει
Ἡ ψυχὴ μου τὸ σύμπαν μισεῖ.

Ὅστις ζῆ πόρους μόνον ν' ἀκούη
(Ἄν ζωὰς ἢ ζωὴ του δὲν ζῆ).
Τὴν ζωὴν του ἄς πετάξῃ εἰς τάφους
Τοῦ Θεοῦ εὐσπλαγχνικώτεροι αὐτοί.

Π.Σ.Σ.

Στις 4 Φεβρουαρίου ὁ Π. Συνοδινὸς ἀπὸ τίς στήλες τῆς «Αὐγῆς» ζητᾶ νὰ τοῦ ἀποσταλοῦν οἱ ἀγγελίες γιὰ τὸ βιβλίο του⁷ φαίνεται ὅτι ἡ ποιητικὴ συλλογὴ εἶναι σχεδὸν ἔτοιμη. Ἀπὸ τίς στήλες τῆς ἐφημερίδας «Αὐγῆ» πάλι ἐνισχύεται ἡ ὑπόθεση αὐτή: στις 30 Μαρτίου τοῦ 1859 ἀναγγέλλει ὅτι τὰ «Ἐθνικὰ δάκρυα καὶ Νεκρικὰ ἄνθη» εἶναι «νεοφανές» βιβλίο⁸. Καί, ὅπως εἶδαμε, στις 2 Ἀπριλίου, στὴν ἴδια πάντα ἐφημερίδα, τὴν «Αὐγῆ», ποὺ φαινόταν νὰ διάκειται μᾶλλον φιλικὰ πρὸς τὸν Π. Συνοδινὸ, παρουσιάζεται μιὰ βιβλιοκρισία, ποὺ ἀποκαλεῖ τὴν ποιητικὴ συλλογὴ «βιβλίον βλάσφημον» καὶ ἀμφιβάλλει γιὰ τὴν καλὴ διανοητικὴ κατάστασι τοῦ συγγραφέα τῆς⁹:

7. ἐφημ. «Αὐγῆ», ἀριθ. 363. 4 Φεβρουαρίου 1859.

9. ἐφημ. «Αὐγῆ», ἀριθ. 396. 2 Ἀπριλίου 1859.

8. ἐφημ. «Αὐγῆ», ἀριθ. 394. 30

Βιβλίον βλάσφημον. Κατὰ συγκυρίαν περιήλθε καὶ εἰς χεῖρας ἡμῶν βιβλίον, οὗτινος ὁ τίτλος «Ἐθνικὰ Δάκρυα Δημοτικῆς Ποιήσεως» ὑπὸ Π. Συνοδινού. Ἀπέχοντες τοῦ νὰ ἐξετάσωμεν τὰ Ἀλκαϊκὰ μέλη τῆς ἐλεγειακῆς μούσης (εἶπερ τι κοινὸν τοῖς τοῦ Ἀλκαίου πρὸς τὰ ψελλίσματα) τοῦ ἀμούσου Π. Συνοδινού ἐν τῷ ῥηθέντι ποιήματι, ἀναγγέλλομεν ὅτι μετὰ φοικιάσεως ἀνέγνωμεν τὸ 4 καὶ 5 ᾄσμα· ἐπειδὴ περιέχει ἐν αὐτοῖς, ἀδεία δῆθεν ποιητικῆ, ιδέας βλασφημοτάτας κατὰ Θεοῦ, οἷας οὐδεὶς οὐδέποτε ἐν οὐδενὶ ἔγραψεν, εἰμὴ νοῦς βέβηλος καὶ ἀτάσθαλος, ὡς ὁ τοῦ ῥηθέντος Π. Συνοδινού· ὅστις πιστεύομεν ὅτι ἐκ φρονητιάσεως μᾶλλον ὀρμήθη εἰς συγγραφὴν τοιούτων. Ἐν τούτοις μετὰ λύπης βλέπομεν ὅτι ἡ ἀρμοδία ἀρχὴ οὐδὲ κἂν βλέμμα ῥίπτει καὶ ἐπὶ τῶν οὐσιωδεστάτων, ἅτινα βεβαίως εἰσι τὰ σωτηριώδη ἐλατήρια ἐθνικῆς προόδου καὶ κοινωνικῆς ἀναπτύξεως. Ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου ἐφορμᾷ κατὰ τῶν ἐφημερίδων, ὅταν νομίση τι ἐν αὐτοῖς ἐπιλήψιμον· ὅθεν καὶ τὸ ῥηθὲν βιβλίον, ὡς βλαβερόν, ὤφειλε νὰ καταδιώξη. Περὶ δὲ Συνόδου οὐδὲ λόγον ποιούμεθα, διότι αὕτη ἔκτοτε καθεῦδει ὑπὸ μανδραγόρα καὶ νυσταλέα διατελεῖ πρὸς τὰ ἑαυτῆς καθήκοντα· πεποιθᾶμεν ὅτι καὶ πολλοὶ τῶν ὅσοι ἀνέγνωσαν τὰς μωρίας τοῦ ῥηθέντος ποιητοῦ (εἰ χρὴ καὶ ποιητὴν τοῦτον καλεῖν), κατηγορήσουσιν ἡμῶν φανατισμόν, πλὴν ὁ λαλῶν ἀλήθειαν δὲν πρέπει νὰ πτοῖται καὶ γανγίσματα κυναρίων.

B. X.

Εἶπαμε ὅτι ἔχει δημοσιευτεῖ ἡ ἀπόφασις τοῦ Κακουργιοδικείου¹⁰, ἀπ' ὅπου φαίνεται ὅτι γι' αὐτὸ τὸ βιβλίον ὁ συγγραφεὴς διώχτηκε ἀπὸ τὴν εἰσαγγελικὴ ἀρχή. Εἶναι πολὺ παρακινδυνευμένη ἡ ὑπόθεσις, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία ἡ βιβλιοκρισία αὐτῆ τῆς «Ἀδύτης» προκάλεσε τὴν προσοχὴ τῶν ἀρμοδίων κρατικῶν λειτουργῶν; Ὅπως ἀναφέραμε καὶ παραπάνω, στὴν περίπτωσιν τοῦ Charles Baudelaire, μιὰ βιβλιοκρισία ἦταν ἡ αἰτία τῆς δίκης του.

Ἄλλες ἀγγελίες γιὰ τὴν ἐκδοσὴ τῆς συλλογῆς θρῖσκουμε στὴν ἐφημερίδα «Ἀθηνᾶ»¹¹ καὶ στὴν ἐφημερίδα τῆς Κεφαλονιάς «Ἀναγέννησις»¹². Αὐτὴ ἡ τελευταία μάλιστα, πρὸ φιλελεύθερη, «ἐφημερίς ἐθνικὴ καὶ δημοκρατικὴ» ὅπως σημειώνεται στὸν τίτλο τῆς, γράφει καὶ τὰ ἐξῆς: «Συνιστῶμεν εἰς τὸ κοινὸν τὴν ἀνάγνωσιν των καθ' ὅσον μάλιστα ἀπὸ ὕγιῃ καὶ πατριωτικὰ αἰσθήματα βλέπομεν αὐτὰ ἐμπνεόμενα».

Στὶς 22 Ὀκτωβρίου ἐγίνε ἡ δίκη. Καὶ ὅπως γράφει ἡ ἀπόφασις

10. Τ. Λάππας, *Μιὰ φιλολογικὴ δίκη* στὰ 1859. περ. «Φιλολογικὴ Πρωτοχρονιά», 1966. σσ. 205 - 208.

11. ἐφημ. «Ἀθηνᾶ», ἀριθ. 2761. 18

Ἀπριλίου 1859.

12. ἐφημ. «Ἀναγέννησις» Κεφαλονίας, ἀριθ. 59. 16 Μαΐου 1859.

του Κακουργιοδικείου, ο Π. Συνοδινός κατηγορείται ότι «Έκφράζεται ως εις πρός σκόμμα άλλοῦ με τρόπον προσβάλλοντα τὸ ὀφειλόμενον σέβας εἰς τὸν δημιουργὸν τοῦ παντός καὶ ἐκφράζει δόξας καὶ φρονήματα, τὰ ὅποια ἀντιβαίνουν ἐν γνώσει εἰς τὰς θέσεις τῆς θρησκείας.

Ναί! εἶναι ἀποδεδειγμένον ὅτι τὴν ἀνωτέρω ἐκτεθεῖσαν πράξιν ἐξετέλεσεν ὁ αὐτὸς κατηγορούμενος Π. Συνοδινός πάσχων ἀπὸ βλάβην τοῦ νοός, ἀποκλείουσιν παντάπασιν τὴν ἐλευθέραν τοῦ νόμου χρῆσιν, οὐχὶ δὲ εἰς κατάστασιν εἶναι διὰ συγχύσεως τοῦ νοός, καθ' ἣν δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχη συνείδησιν τοῦ ἀξιοποίνου τῆς αὐτοῦ πράξεώς του»¹³.

Ἔτσι «ὁ ποιητῆς κ. Συνοδινός», ὅπως ἐνημερώνει τὸ κοινὸ τῆς ἡ «Αὐγῆ»¹⁴, «δικασθεὶς προχθὲς ἐνώπιον τῶν ἐνταῦθα κακουργιοδικῶν δι' ἔγκλημα τοῦ τύπου ἐκηρύχθη ἀθῶος». Ἀθωώθηκε, ἀλλὰ ἀπὸ τῆ συλλογῆ του ἀφαιρέθηκαν τὰ ἔνοχα ποιήματα. Τὸ τελευταῖο δεκαεξαεπίδο φαίνεται ὅτι ξανατυπώθηκε διαστικά: διαφορὲς στῆ σελιδαρίθμηση, μικρολάθη πὸν διορθώθηκαν μετὸ χέρι στὰ ἀντίτυπα: ἓνα ὑπόλειμμα τῆς ἀρχικῆς ἐκδόσεως ἔχουμε στῆ σελίδα 80, στὸν τίτλο «Εἰς τὴν ἀγαπητῆν μου Λούνα»⁽¹⁹⁾. Ὁ ἀριθμὸς παραπέμπει στίς σημειώσεις πὸν ἀκολουθοῦν, ἀλλὰ δὲν ἀνταποκρίνεται στὴν πραγματικότητα, γιατί στὸ μεταξὺ ἔχουν ἀφαιρεθεῖ καὶ δυὸ σημειώσεις πὸν ἀντιστοιχοῦσαν στὰ καταδικασμένα ποιήματα.

Παρὰ τὴν καταδίκη ὅμως, ἀργότερα σημειώνουμε τὴν παρουσία τῶν ποιημάτων αὐτῶν τοῦ Συνοδινού. Στὸ περιοδικὸ «Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη», στὸ φυλλάδιο τῆς 15 Ἰουλίου 1867, στῆ στήλῃ Ποικίλη Στοά, βρίσκονται 7 ἀποσπάσματα ποιημάτων μετὸ τὴν ὑπογραφή μεγάλων ποιητῶν: Γκαίτης, Ἰούγκ, Κορνάρος, Σχίλλερ, Ὅσσιανός, Φόσκολος, Βύρων. Ἄλλ' ὅπως ἀποκαλύπτει ἀργότερα ὁ Βασιλειάδης¹⁵, τὰ ἀποσπάσματα αὐτὰ δὲν ἦσαν ἀπὸ ποιήματα τῶν διασήμων αὐτῶν ἀνδρῶν ἀντίθετα, ἦσαν «τοῦ κ. Παναγιώτου Συνοδινού, ἀπὸ τὰς διαφόρους συλλογὰς του εἰλημμένα καὶ μεταπλασθέντα ἀπὸ τῆς ἠμῶδους εἰς ἑλληνικωτέραν ἔκφρασιν». Καὶ ἀπὸ τὰ ἑπτὰ, τὰ δυὸ προέρχονται ἀπὸ τὰ καταδικασμένα, στὰ 1859, ποιήματα τοῦ Συνοδινού.

13. Ἔτσι ἀκριβῶς δημοσιεύεται ἡ ἀπόφαση τοῦ Κακουργιοδικείου ἀπὸ τὸ Λάμπρα, ὅ. π. σελ. 207.

14. ἐφημ. «Αὐγῆ», ἀριθ. 514. 24 Ὀκτωβρίου 1859. Γιὰ τὴν ἀθώωση

τοῦ Συνοδινού βλ. καὶ στὴν ἐφημ. «Πρωτὸς Κῆρυξ», ἀριθ. 411. 24 Ὀκτωβρίου 1859.

15. περ. «Ἰλισσός», 1869. φυλλ. Η'. 15 Δεκεμβρίου 1869. σσ. 244-246.

Τὸν αὐτόχειρα μήποτ' ὑβρίσης·
Σκέψου, κόσμε ὄτ' εἶσαι θνητός·
Ἄσθενης κόρη εἶναι ἢ κρίσις
Εἰς παθῶν τὰ πελάγη ἐντός.

ΦΟΣΚΟΛΟΣ

Πρὸ τῆς αἴγλης οἰστρώδους ιδέας
Τὰ μικρὰ κολοσσοὶ παριστῶνται
Ὡς τῆς πεύκης τὰ φύλλα πρὸ Φοίβου
Ἄργυρ' ἀντανακλῶνται.

ΣΧΙΛΛΕΡ

Ὁ Βασιλειάδης λοιπὸν θέλησε νὰ παρουσιάσει τὶς ιδέες τοῦ Παναγιώτη Συνοδινού, τοῦ «ἀτίθασσου» ποιητῆ¹⁶, προσγράφοντας στίχους του σὲ διάσημους συγγραφεῖς.

Δήμητρα Σκ. Πικραμένου

16. Δ.Ι. Κ(αλογερόπουλος), Παναγ. Συνοδινός, περ. «Πινακοθήκη», τόμος ΙΔ'. σσ. 146-147. Γιὰ τὸν Συνοδινὸ γράφει καὶ ὁ Κ.Ν. Τριανταφύλλου, Ἱστορικὸν λεξικὸν τῶν Πατρῶν, Πάτριαι 1959. σσ. 612-613. Ὁ ἴδιος στὸ Δύο λίβελλοι κατὰ Βενιζέλου Ρούφου (1863).

Ἄναπτυπο ἀπὸ τὸ περ. «Νέα Ἑστία», τόμος 80 (1966). σσ. 1655-1658 καὶ 1724-1735. Γιὰ ἄλλη βιβλιογραφία βλ. Κ.Θ. Δημαρᾶ, Ἱστορία τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας, 8' ἐκδοσις, 1968. σσ. 313-314 καὶ 571.